

Naturskyddsföreningens synpunkter på Flens kommuns hållbarhetsprogram

Flens kommun har utarbetat ett förslag till hållbarhetsprogram med mål för kommunen och insatser för att Flen ska kunna bidra till att uppnå de globala målen i Agenda 2030.

Naturskyddsföreningen Flen välkomnar förslaget till program. Vi tycker att det är en bra grund att stå på för den fortsatta utvecklingen av kommunens klimat- och miljöarbete. Det är bra och viktigt att programmet ska ge ramarna för kommunens årliga strategiska plan. Vi vill understryka vikten av samverkan med bl. a. föreningar, andra kommuner, regionen, länsstyrelsen och, inte minst, med det lokala näringslivet. Samverkan med invandrarorganisationer är angeläget så att hela befolkningen i Flen får en chans att engagera sig för miljö- och hållbarhetsfrågor. Det är också angeläget att ta till vara möjligheterna till partnerskap och gemensam finansiering på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Naturskyddsföreningen bidrar gärna till genomförandet av programmet i de delar vi kan.

Vi förutsätter att alla partier så konkret som möjligt redovisar för medborgarna hur de vill uppnå målen om ett hållbart Flen. Den dialog vi i Naturskyddsföreningen hade med partiföreträdarna i september 2019 tycker vi var givande och vår avsikt är att under hösten ta initiativ till fortsatt dialog på temat "Hur arbetar vi tillsammans för ett hållbart Flen?".

Vi har ett antal synpunkter som vi anser skulle förbättra programmet ytterligare. Dels några generella synpunkter, dels synpunkter för några av de olika målområdena.

Kopplingen mellan de 17 olika målen

Naturskyddsföreningen vill betona att kopplingen mellan sociala och ekologiska faktorer är mycket viktig för att nå hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Det finns flera rapporter som visar på synergier mellan de olika målen.

I en forskningsrapport från Naturvårdsverket¹ konstateras bland annat att "om däremot klimatpolitiken utformades med jämställdhetspolitiska förtecken för att uttryckligen gynna kvinnor och deras livsval, och inte minst om detta inkluderade också ett barnperspektiv, skulle det i sig kunna vara argument för en annan stadsplanering, mer och säkrare kollektivtrafik och annat som efterfrågas i högre grad av kvinnor än av män. Om politiska investerings- och policybeslut i högre grad utformades med barnens bästa som norm, och om samhällsplaneringen i högre utsträckning prioriterar kvinnors preferenser exempelvis vad gäller fritidsaktiviteter, skulle det antagligen ha indirekta positiva klimatpolitiska effekter." I samma rapport görs också bedömningen att "en minskad ojämlikhet [skulle] stödja arbetet mot att nå

¹ Ömsesidiga beroenden mellan olika hållbarhetsperspektiv. Naturvårdsverkets rapport 6903. 2019.
<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6903-2.pdf?pid=25778>

klimatmålen, givet att det samtidigt förs en politik som gör det enkelt och billigt att agera klimatsmart, och svårare och dyrare att spendera inkomstförstärkningar på konsumtion med stora klimatavtryck.”

I en studie från Stockholm Resilience Center² betonas bland annat behovet av minskad ojämlikhet, utbildning för alla, jämställdhet och hållbara system för matproduktion för att världen också ska kunna nå målen som rör klimatpåverkan och biologisk mångfald. Omvänt är det omöjligt att nå de andra målen om vi inte ser till att hålla oss inom de planetära gränserna för påverkan på klimat och natur.

Naturskyddsföreningen begränsar sig dock till att i detta sammanhang ge synpunkter på de punkter i förslaget till hållbarhetsprogram som berör frågor om natur, biologisk mångfald, klimatpåverkan och miljögifter. Det är inom de områdena som vi har mandat att företräda våra medlemmar.

En omställning av samhället behövs

Om världen, Sverige och Flen ska kunna nå hållbarhetsmålen i Agenda 2030 så krävs det en omställning av samhället. Vi måste bland annat bli fossilfria, mer resurssnåla och mer varsamma med de rikedomar som naturen gett oss. Vi har inte så många år på oss för att rädda den biologiska mångfalden och minimera klimatpåverkan. Vi tror att krismedvetenheten skulle behöva höjas - i hela världen förstås, men man måste börja någonstans - i kommunen. Vi anser att kommunen måste verka för en större krismedvetenhet hos alla aktörer och invånare i Flen. Krismedvetenheten behöver dock kopplas till att vi alla också kan se vinsterna av samhällsomställningen.

Den omställning av samhället som skett under våren 2020, p.g.a. Coronaviruset, visar att det kan gå väldigt fort med omställningar när krismedvetenheten är hög. För omställningen till det resurssnåla och fossilfria samhället har vi mer tid på oss att planera åtgärderna. Det ger oss utrymme att se till att värna demokratiska värden, se till att vi alla kan få del av vinsterna med omställningen och rättvist dela på bördorna. Men, bråttom är det i alla fall!

Uppföljning av programmet

För att få en god effekt av programmet är det viktigt att under vägen ha en regelbunden uppföljning av hur utvecklingen mot målen går och även få analyser eller utvärderingar av varför vissa mål ser ut att bli svåra att nå. På så sätt får både politikerna och alla andra aktörer i kommunen en återkoppling på de insatser som görs. Vi anser att uppföljningen bör vara årlig, baserad på de indikatorer som ska tas fram. I arbetet med den redovisning som föreslås vart fjärde år önskar vi att Naturskyddsföreningen och andra relevanta organisationer får möjlighet att medverka eller lämna remissynpunkter.

² Transformation is feasible. Stockholm Resilience Center. 2018.
https://www.stockholmresilience.org/download/18_51d83659166367a9a16353/1539675518425/Report_Achieving%20the%20Sustainable%20Development%20Goals_WEB.pdf

Vi beklagar att kommunen inte tagit fram indikatorer för uppföljningen i samband med att programförslaget utformats. Valet av indikatorer styr ofta vilket fokus uppföljningen får. Vi har lämnat några enstaka förslag till indikatorer under några målområden men vill betona att vi inte menar att de skulle vara heltäckande. Vi förutsätter att vi i ett senare skede får lämna synpunkter på förslaget till indikatorer för programmet.

Mål 2, Ingen hunger

Vi anser att målen för ett hållbart jordbruk behöver vara tydligare. Stora ytor med monokultur, små utrymmen för vild natur i åkerkanter, intill vattendrag m.m. samt användningen av kemiska bekämpningsmedel har bidragit till att antalet pollinerare drastiskt sjunkit och att många andra djur och växter med anknytning till odlingslandskapet är hotade. Vi anser också att det är viktigt att djurhållningen är ekologisk och att betande djur får gå på naturbete. Enligt Jordbruksverkets statistik ligger gårdarna i Flen långt framme i jämförelse med många andra delar av landet. Till exempel var andelen ekologiskt odlad åkermark 2018 i Flen 30 % och betesmark 54 %. Andelen ekologiskt uppfödd nötboskap var 2016 mellan 26 % och 70 % beroende på kategori (mjölkko, kalv, kviga, tjur, etc...). Kommunen bör sikta på att uppmuntra alla jordbrukare att odla ekologiskt och föda upp sina djur ekologiskt.

Vi föreslår att den femte punktsatsen omformuleras och delas upp i följande två punkter:

- Kommunen värnar om brukningsvärda jordbruksmarker och främjar ett hållbart jordbruk med sikte på att all odling och djuruppfödning i Flen ska vara ekologisk 2030.
- Kommunen verkar för att öka andelen ekologiska och lokalproducerade livsmedel i kommunala verksamheter samt ha god beredskap för kristider.

För uppföljning föreslår vi att bl.a. följande indikatorer används

* Andel ekologiskt odlad åkermark. Jämfört med länet och riket. (Jordbruksverkets statistik)

* Andel ekologiskt uppfödda djur (av olika slag). Jämfört med länet och riket. (Jordbruksverkets statistik)

* Befintlig uppföljning av ekologisk mat serverad av kommunen, kompletterat med andelen lokalproducerad sådan mat.

Mål 3, Hälsa och välbefinnande

Vi tycker att det är bra att kommunen främjar möjligheten till fysisk aktivitet, friluftsliv med mera, men vi vill betona vikten av att uppmuntra även till naturupplevelser, som för många människor bidrar till välbefinnandet. Det är viktigt att ge barn och ungdomar, både svenskar och invandrare, ökade chanser att upptäcka naturen. För många är naturen tämligen okänd, för att inte säga skrämmande.

Vi utvecklar frågan ytterligare under mål 4, God utbildning för alla, men vill lägga till ordet "naturupplevelser" i den andra punktsatsen:

- Flens kommun främjar möjligheter till fysisk aktivitet, fritidssysselsättningar, friluftsliv, naturupplevelser och kulturliv runt om i kommunen, varav flera är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Mål 4, God utbildning för alla

Naturskyddsföreningen anser att god utbildning för alla är mycket viktigt för att möta utmaningarna på väg mot det hållbara samhället. Ambitionen för skolan är bra men vi vill att behovet av kunskaper och färdigheter preciseras när det gäller naturkunskaper och kunskaper om hur vi kan leva utan att tära på naturens resurser och utan att påverka klimatet.

Vi föreslår en komplettering av den tredje punktsatsen:

- Elever i skola och vuxenutbildning har goda kunskaper och färdigheter för att kunna nå egen försörjning och för att kunna bidra till hållbar utveckling i samhället. Det innebär bland annat att eleverna har goda naturkunskaper och kunskaper om hur människor kan bidra till att minska uttaget av naturresurser och minska påverkan på klimatet.

Vi vill också betona behovet av utbildning i hållbarhetsfrågor för vuxna, genom studieförbunden eller i andra former. Det kan handla om hur vi minskar vår klimatpåverkan, hur vi hushåller med textilier, hur vi producerar mat lokalt, hur ett hyggesfritt skogsbruk kan gå till och många andra frågor. Utbildningarna kan ske i många former. Traditionell lärarledd utbildning, webinarier, föredrag, workshops eller studiecirkel. Särskilt viktigt är det att stimulera invandrare att delta, eftersom många av dem inte nås lika lätt med information eller dialog om dessa frågor. Många människor, både inbodda och invandrare, har säkert också många kunskaper att dela med sig av till andra. Kommunen har en roll att, tillsammans med studieförbunden och intresseföreningar, uppmuntra invånarna att dela med sig av kunskaper och lära sig mer om hållbar utveckling.

Vi föreslår därför en ny punktsats:

- Kommunen stimulerar, tillsammans med studieförbund och föreningar, ett ökat lärande hos den vuxna befolkningen om hur vi kan nå det hållbara samhället.

Mål 6, Rent vatten och sanitet för alla

Vi instämmer med ansatsen i programmet om strävan att förbättra den ekologiska statusen för sjöar och vattendrag i kommunen, bl.a. genom att fortsätta förbättra reningen av det kommunala avloppsvattnet och fortsatt ställa krav på effektiv rening av enskilda avlopp. Vi anser att en indikator bör vara:

* Andel sjöar och vattendrag med god ekologisk status.

Vi ser vidare ett behov av att kommunen har bra planer för reservvattenförsörjning för dricksvatten. Det kan både omfatta system för reservkraft (helst vind- och solkraft) för att pumpa vatten från nuvarande vattentäkt till brukarna, som system att pumpa vatten från reservvattentäkter.

Den andra punkten i programförslaget bör kompletteras på följande sätt:

- Kommunorganisationen hushåller med vatten i sina verksamheter och arbetar proaktivt för att säkra vattentillgång i kommunen och minska konsekvenserna av vattenbrist. Kommunen har reservvattenplaner för dricksvattenförsörjning.

Mål 7, Hållbar energi för alla

Vi tycker att kommunens mål och planer för att göra den egna fordonsflottan fossilfri ser bra ut. Vi tycker dock att målet (70 % minskade utsläpp av växthusgaser) även ska innefatta kommunens arbetsmaskiner samt utsläppen från fordon och arbetsmaskiner i de tjänster som kommunen upphandlar. Det bör vara ett starkt påtryckningsmedel för att ställa om andra aktörers transporter.

Vi föreslår därför följande nya mål:

- Kommunorganisationen har minskat sina utsläpp från arbetsmaskiner med 70 % jämfört med 2010.
- Utsläppen från transporter och arbetsmaskiner i tjänster som upphandlas av kommunen har minskat med 70% jämfört med 2010.

Utsläppen från transporter är den klart största posten i utsläppsstatistiken för Flen. Om utsläppen av klimatgaser i Flen ska minska med 16 % per år innebär det att utsläppen 2030 ska vara ca 75 % mindre än 2020, och minskningen av utsläppen från transporterna måste då vara i den storleken. Vi bedömer att en stor del av den minskningen kan ske genom minskad biltrafik (mer samåkning, mer kollektivtrafik, mer cykling etc.). Ändå tror vi att fler än hälften av fordonen i kommunen behöver vara oberoende av fossila bränslen.

Vi skulle därför vilja omformulera den femte punkten:

- I hela kommunen är det enkelt att tanka/ladda fordon med olika typer av förnybara drivmedel och minst tre fjärdedelar av alla registrerade fordon i kommunen är oberoende av fossila drivmedel.

Vi anser att kommunen bör verka för byggande av kombinerade anläggningar för produktion av biogas och biokol, där till exempel jordbruks- och trädgårdsavfall används som råvara. Biokolet kan användas i jordbruks- och trädgårdsnäringen som jordförbättring och kolsänka, biogasen som fordonsbränsle.

Vi skulle därför vilja föreslå att den tredje punkten kompletteras enligt följande:

- Andelen förnybar energiproduktion har ökat i Flens kommun. Kommunen underlättar för sådana etableringar och är drivande i arbetet med ett flertal nya egna anläggningar, bland annat för elproduktion och för biogas- och biokolproduktion.

Mål 8, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Flen har stora kultur- och naturvärden och många fina utflyktsmål. Vi ser ett stort värde i att kommunen bidrar till att utveckla turistnäringen till en klimatsnål och miljövänlig näring. Till exempel kan en väl utbyggd kollektivtrafik och goda möjligheter att cykla i kommunen bidra till detta och med rätt marknadsföring locka hit många.

Vi föreslår därför en komplettering av den femte punkten:

- Turismen och besöksnäringen har utvecklats, med särskilt fokus på kommunens natur-, kultur- och friluftsvärden. Kommunen bidrar till att besöksnäringen och turismen är så klimatsnål och miljövänlig som möjligt.

Mål 9, Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

För att kunna minska bilåkandet är det viktigt att det går att cykla på ett säkert sätt både inom och mellan orter i kommunen. Högst prioritet bör cykelvägar till skolor i kommunen ha. Vi anser dock att ambitionen till 2030 också måste vara att det finns säkra cykelvägar mellan orterna i kommunen, d.v.s. mellan Flen och Hälleforsnäs, Flen och Malmköping, Flen och Sparreholm, Flen och Bettna samt mellan Flen och Katrineholm.

Vi föreslår att den tredje punkten formuleras så här:

- Det finns enhetliga cykelnät med säkra cykelvägar inom kommunens tätorter och orter, samt säkra cykelvägar mellan Flen och Malmköping, Hälleforsnäs, Sparreholm, Bettna respektive Katrineholm.

Industrin och alla andra slags företag är viktiga i omställningen av samhället. Fossilfria och resurssnåla processer och tjänster, nya affärsmodeller som går mot cirkulär ekonomi och effektiva transporter är exempel som bidrar till ett hållbarare samhälle. De företag som lyckas bäst i omställningen är förmodligen vinnare i längden också. I Flen finns många små företag som kanske inte alltid har kunskapen eller kapaciteten för att genomföra de förändringar som behövs. Det är bra om samverkan sker med industri och akademi med Flens kommun som testbädd för olika typer av utvecklingsprojekt. Men kommunen måste också ha en dialog med alla de småföretag som finns i kommunen och som kan dra sitt strå till stacken för omställningen.

Vi föreslår en ny strecksats:

- Flens kommun för en löpande dialog med företagen i kommunen om hur de ska kunna ställa om sin verksamhet för att bli mer hållbara.

För närvarande står tillverkning av stål och betong för mycket stora utsläpp av klimatgaser. Även om lovande utvecklingsprojekt för mer klimatvänliga produktionsmetoder pågår i både SSAB och cementindustrin så kommer dessa utsläpp att bestå det närmaste decenniet. Vid planering av byggnationer, hus eller fysisk infrastruktur, bör kommunen därför tills vidare alltid överväga att använda trä istället för stål och betong i konstruktioner.

Vi föreslår ett nytt mål:

- En stor del av konstruktioner för byggen av hus eller infrastruktur använder trä istället för betong och stål.

Mål 11, Hållbara städer och samhällen

Vi anser att kommunen bör verka för en hållbar landsbygd och att alla de småorter som finns i kommunen utvecklas mot hållbara samhällen. Med en levande landsbygd som har service, förskola, skola, äldreomsorg m.m. på nära håll minskar transportbehoven, och de därtill kopplade utsläppen av klimatgaser. Kommunen bör också kunna stödja samverkan mellan alla de småföretagare som finns i våra mindre orter, inkl. lantbrukare och skogsbrukare, för omställning till fossilfri verksamhet, fossilfria transporter m.m.

Vi föreslår ett nytt mål:

- Det är attraktivt att bo på landsbygden eller i småorterna både som barn och gammal och som småföretagare. Kommunen verkar så långt möjligt för att samhällsservice finns nära och kommunen stödjer samverkan med småföretagare för att göra verksamheterna fossilfria.

Mål 12, Hållbar konsumtion och produktion

Konsumtionen av varor, t.ex. textilier och elektronik, är stor i Sverige. Det bidrar till både stora utsläpp av klimatgaser och spridning av miljögifter. Våra resvanor med långväga flygresor orsakar stor klimatpåverkan och konsumtionen av mat bidrar till stora utsläpp av klimatgaser, påverkan på biologisk mångfald och spridning av bekämpningsmedel. En stor del av den påverkan sker i andra länder, men vi har ansvar för att värna miljön även utanför nationens gränser.

Konsumtionen av sydamerikanskt nötkött bidrar till avskogningen av tropisk skog, då marken används för bete efter kalhuggning av skogen. Konsumtion av soja bidrar också till avskogning av tropisk skog i Sydamerika eftersom det är vanligt att hugga ned skog för att sedan anlägga sojaplantager. Den största delen av den soja som odlas används som foder till mjölkkor, grisar och höns. Soja används också i fiskodlingar. Det finns fullgoda alternativ till soja som kan odlas i Sverige, både för djurfoder och för människor. Konsumtionen av palmolja bidrar till avskogning av tropisk skog i Sydostasien, där stora arealer skog huggs ned för att anlägga oljepalmsplantager. Palmolja används i Sverige som drivmedel (i biodiesel) och i diverse matvaror, godis och smink.

Konsumtionen av papper och trä för byggnadsändamål eller bränsle utgör ett tryck på den svenska skogen och bidrar till utarmningen av skogens biologiska mångfald. Samtidigt kan skogens produkter utgöra mindre klimatpåverkande alternativ till andra byggprodukter eller bränslen. En ökad återanvändning av trävaror och en ökad återvinning av pappersprodukter kan begränsa det trycket.

Sverige har halkat efter många andra länder i utsortering och återvinning av förpackningar ur hushållsavfallet. Potentialen för en större utsortering av matavfall är också stor. Kommunen måste ta nya tag för att underlätta för en bättre källsortering av avfallet i hushållen, så att vi når betydligt mycket längre till 2030. Det har en stor betydelse för utsläppen av klimatgaser och hushållningen av naturresurser.

Vi anser också att kommunen bör bidra med upplysning om konsumtionens miljöbelastning och vad vi som invånare kan göra för att minska miljöpåverkan. Kommunen bör också underlätta återanvändning av olika saker, via t.ex. second-hand-marknader. Vår bedömning är att utsläppen av klimatgaser orsakade av konsumtion behöver minska i ungefär samma takt som utsläppen från transporterna, d.v.s. med ca 70 % till 2030.

Vi föreslår följande mål:

- Utsläppen av klimatgaser orsakade av konsumtionen av resor samt mat, textilier, elektronik och andra varor har minskat betydligt i Flen. Kommunen underlättar för invånarna att sälja och köpa second hand.
- Kommunen undviker i sina upphandlingar av mat, fordonsbränsle m.m. användningen av soja och palmolja som odlats i länder som tillåter avskogning av tropisk skog för plantager.
- Källsorteringen av hushållsavfallet år 2030 nära hundra procentig tack vare insatser från kommunen som gör det lätt att göra rätt för alla.

Mål 13, Bekämpa klimatförändringarna

Vi anser att det är en riktig bedömning kommunen gör att klimatgasutsläppen i Flen behöver minska med 16 % årligen till 2030, med fokus på transporter, samhällsplanering, byggnader, lokal förnybar energi- och elproduktion, och genom att inspirera till klimatsmarta invånare. Många insatser för att minska klimatpåverkan tar vi, och ni, upp under andra hållbarhetsmål i detta förslag till program.

När det gäller förmågan att möta de klimatförändringar som kommer att påverka kommunen så nämns de i bakgrundstexten. Vi tycker att det skulle bli tydligare om någon mening till därifrån lyfts fram till måltextern.

Vi föreslår därför att den tredje punkten omformuleras:

- Flens kommunorganisation motverkar klimatförändringarna samt är beredd på effekterna i form av av översvämningar, värmeböljor, skogsbränder och påverkan på grundvattnet. Åtgärder för minskad klimatpåverkan och för minskade effekter av klimatförändringar integreras i fysisk planering och bygglovsprövning.

Mål 15, Ekosystem och biologisk mångfald

Den biologiska mångfalden försämras i snabb takt i både Sverige och resten av världen. Många ekosystem och många arter är hotade eller har redan försvunnit. Möjligheterna att globalt nå detta mål är, tillsammans med mål 13 om klimatpåverkan, avgörande för om alla de andra femton målen ska kunna uppnås. Därför anser vi att det är av yttersta vikt att genomföra alla insatser som tänkas kan för att hejda förlusten av biologisk mångfald. Det kan vara svårt för en liten kommun att se hur den ska agera för att bidra till detta men ansatsen i förslaget till program är bra. Det behövs dock mer långtgående och mer preciserade insatser eller mål. Vi anser att det behövs en stor omställning av jordbruket och skogsbruket för att nå målet. Vi ser också att det behövs en större medvetenhet om hur konsumtionen påverkar ekosystem och biologisk mångfald, både globalt och i Sverige.

I Bolivia har Moder jord getts status som juridisk person i en strävan att skydda naturen från exploatering. Detsamma gäller enstaka floder i Nya Zeeland, Indien och Bangladesh samt regnskogen i Colombia. Det juridiska skyddet är naturligtvis inget som en kommun kan fatta beslut om, men Naturskyddsföreningen anser att kommunen bör agera som om naturen har sina egna rättigheter eller som att olika naturelement (som ett vattendrag eller en skog) skulle ha juridisk status. Framför allt är det viktigt med det tankesättet i den fysiska planeringen och i tillämpningen av Miljöbalken.

En stor del av de hotade arterna i Sverige är knutna till skogen. Trakthyggen slår undan en stor del av skogens naturliga liv och skapar barriärer som många arter får svårt att ta sig över. När hygget sedan blir en monokultur av granar med samma ålder är det ytterligare ett slag mot den biologiska mångfalden. Vi anser att kommunen i sin dialog med skogsägare måste verka för en övergång till hyggesfria skogsbruksmetoder för all skog inom kommunens gränser. Dessutom måste betydligt större arealer skog skyddas helt i naturreservat. Flen behöver bidra i högre grad till Sveriges åtagande i konventionen för biologisk mångfald som bland annat innebär att minst 17 % av arealen mark och sötvatten ska vara skyddade (Aichi-målen).

Strandskyddet är viktigt både för den biologiska mångfalden, friluftslivet och för att värna om att medborgarna har fortsatt tillgång till värdefull natur. Det är också positivt för turismen att besökare i kommunen kan röra sig längs sjöarna och vattendragen. Eftersom strandskyddet titt som tätt ifrågasätts vore det värdefullt om kommunen uttalar vikten av att värna om det.

Vi har lämnat förslag till mål för ett hållbart jordbruk under mål 2, Ingen hunger.

Vi föreslår en modifiering av den första punkten:

- År 2030 har en betydligt större andel av ytan i Flens kommun ett formellt skydd, till exempel i form av naturreservat, i första hand områden inom kommunens gröna och blåa samband som pekas ut i översiktsplanen.

Vi föreslår en komplettering av den fjärde punkten:

- Det finns en god kunskap i kommunorganisationen och bland invånare om att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. Kunskapen om hur vår konsumtion påverkar den biologiska mångfalden är också god.

Vi föreslår också två nya mål:

- Kommunen har genom dialog med markägare verkat för att all skogsavverkning inom kommunens gränser sker med hyggesfria metoder.
- Nuvarande strandskydd värnas som ett medel för bevarande av biologisk mångfald och för att underlätta det rörliga friluftslivet.

Naturskyddsföreningen föreslår slutligen att kommunen använder bl. a. följande indikatorer för uppföljning av målet:

* Areal (i % av kommunens yta) skyddad natur, uppdelat på reservat, nyckelbiotoper, etc. Och jämfört med län och rike.

* Rödlistade arter inom kommunen, rapporterade i Artdatabankens artportal.

* Andel FSC-certifierat skogsbruk, jämfört med län och rike.

* Mängd avverkat timmer inom kommunens gränser under det senaste året, varav mängd avverkat i hyggesfritt skogsbruk.

* Antal dispenser från strandskyddsbestämmelserna.

Naturskyddsföreningen Flen genom Roger Läth, sekreterare

Adress: Källgatan 17

64261 Malmköping

Mobil: 070 5463016